

עת"א 51140/12/22 - מוחמד חג חמד, נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

02 פברואר 2023

עת"א 51140-12-22 חג חמד נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'

בפני כב' הנשיא רון שפירא

העותר

מוחמד חג חמד,

ע"י ב"כ עו"ד טויל חליל

נגד

המשיבים

הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון
מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל בבית סוהר. העותר נדון במסגרת תיק פ"ל 10423-03-20 של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים, בין היתר, לתקופת מאסר של 9 חודשים שירוצו בדרך של עבודות שירות מיום 06.02.22, זאת בגין עבירות תעבורה.

במסגרת העתירה נטען כי מדובר בעותר נעדר עבר פלילי אשר מעולם לא שהה בבית מעצר, עבר טלטלה בחייו האישיים, מטפל בילדיו לבדו, נמצא במצוקה כלכלית ומגיע בתחבורה ציבורית למקום עבודות השירות מכיוון שאינו מחזיק ברישיון נהיגה ואין לו רכב, עובדה שמקשה עליו. נטען כי העותר לא זומן לשימוע ולא ניתנה לו ההזדמנות להעלות טענותיו ולכן נפל פגם בהליך ההפסקה המנהלית של עבודות השירות. נטען לאי הבנה בין העותר למפקח על העבודות מטעם המשיב. כן נטען כי יש לגלות הבנה למצבו האישי של העותר ולילדיו הקטנים. עוד נטען כי העותר לא חתם על הזימון לשימוע וב"כ העותר לא ידע על תאריך השימוע.

המשיב טוען כי נאמר לב"כ העותר בשיחה טלפונית תאריך השימוע. כן נטען כי למרות הזמן הרב שחלף העותר לא ריצה את העונש ואין מקום לתת לו עוד הזדמנות. כבר הייתה בעבר שיחת בירור והייתה אזהרה. היה שימוע שאליו לא התייצב בעבר ועל השימוע שבנדון הודיעו גם לסנגורו ודבר ההודעה לסנגור מופיע בגיליון שהוגש לביהמ"ש. ההחלטה היא סבירה ואין מקום להתערב בה. מדובר בעובד שירות שריצה בסך הכול 26 ימי עבודות שירות ולחובתו המון היעדרויות. לטענתו עיקר ההתנהלות היא בגין נסיבותיו האישיות של העותר. ב- 27.06.22 נעשה בירור עמו וכל מה שהיה לו להגיד זה שאין לו מה לומר והוא יגיד לשופט.

לא עלה קושי כזה או אחר או נסיבות אישיות כפי שפורטו בעתירה. כך ב-22.10.22 במסגרת שיחת אזהרה שנערכת לעותר כל מה שהיה לו להגיד זה שאינו מרגיש טוב ויש לו אישור מחלה וביקש הזדמנות נוספת. גם בשיחות רבות, מרביתן טלפוניות, של המפקח עם העותר במקרים בהם הואיל בטובו לענות כל מה שהיה לו להגיד זה שאינו מרגיש טוב וטענות דומות, אך מעולם לא שיתף בכך שיש לו בעיות אישיות כפי שפורט בעתירה. במסגרת גזר הדין שניתן בעניינו עולה כי הוריו הם אלה שתומכים בו כלכלית וגם מטפלים בילדים שלו, ההיפך ממה שטען בגוף העתירה. יש הרבה אי דיוקים בגוף העתירה אל מול נתונים שידועים אודות העותר. העותר לא התייצב לריצוי עבודות השירות פעם אחר פעם, לאחר שניתנו לו מספר הזדמנויות ולבסוף הפסיק לענות כלל ואז פנו דרך בא כוחו. על סמך התנהלותו לכל אורך ריצוי העונש טוען שב"ס כי אין מקום לקבל את העתירה.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה שכן לא נפל בהחלטת המשיב או בהתנהלות המשיב פגם המצדיק התערבות.

מהנתונים שהוצגו בפני עולה כי המשיב ערך לעותר שיחות ברור ואזהרה קודמות, במהלכן הוזהר העותר כי עליו לרצות את עבודות השירות כסדרן. למרות מספר הזדמנויות שניתנו לו, העותר לא השכיל לרצות את עבודות השירות כסדרן ובהתאם לכללים. למרות הזמן הרב שחלף מתחילת ריצוי עבודות השירות העותר ריצה ימים מעטים בלבד ולא השלים את ריצוי העונש בשל היעדרויות רבות. כמו כן, לא ניתן לקבל טענות העותר לפגם שנפל בשימוע שכן נראה כי העותר זומן לשימוע כדין ואף בא כוחו ידע על תאריך השימוע כעולה מהתיעוד שהוצג בפני ובפניו במהלך הדיון בעתירה. בנסיבות אלו, נראה כי לא נפל כל פגם המצדיק את התערבות של בית המשפט בהתנהלות המשיב או בהחלטתו. כן נראה כי העותר לא עמד במחויבות החלה עליו להצדיק את הענישה השיקומית שהוטלה עליו. לכן, אין מקום להתחשב בו לפנים משורת הדין, זאת מעבר להתחשבות ולהזדמנויות שניתנו לו במסגרת גזר הדין, ששם ביהמ"ש נתן משקל והתחשב בבעיותיו האישיות של העותר.

"האמצעי העונשי של מאסר בעבודות שירות נועד לספק חלופה עונשית אשר תכליתה לאזן באופן ראוי בין הצורך להטיל על נאשם עונש מאסר בגין עבירה שעבר, לבין האינטרס למנוע בנסיבות מתאימות, תוצאות קשות של מאסר בפועל מקום שניתן להשיג את מטרת הענישה ואת אינטרס הציבור שהיא אמורה לשרת בדרך מתונה שפגיעתה בנאשם תהיה פחותה. כך, נוצרה חלופה מוסדית לעונש מאסר לזמן קצר, המבקשת לקדם את מטרות השיקום שבענישה ההולמת במיוחד נאשמים שאינם מעורים בעולם הפשע אך עברו עבירה הראויה לעונש מאסר, אך נשיאת מאסרם בין סורג ובריח עלולה לדרדרם לעולם הפשע, ואף אינה כורח בלתי נמנע להגשמת אינטרס הציבור בענישה. וכך, מקום שניתן להשיג את המטרות העונשיות של המאסר בדרך מועילה יותר לחברה ופוגענית פחות לעבריין, יש להעדיף דרך זו..."

הטלת מאסר בעבודות שירות נתפסת בדין כפריבילגיה המוענקת לנאשם. על הנאשם נגזר עונש מאסר והוא "מתוייג" כמי שנדון למאסר, אלא שניתנת לו אופציה לרצות את מאסרו בתנאים פתוחים של חיים במסגרת חופשית ועבודות שירות במקום ריצוי מאסר בכלא. פריבילגיה זו אינה מוקנית לנאשם באורח מוחלט ובלתי מותנה. היפוכו של דבר. היא הדירה וניתנת לביטול בכל

שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה. נאשם המבקש לרצות את מאסרו בעבודות שירות חייב לקבל עת (כך במקור, ככל הנראה צריך להיות "על") עצמו עול אחריות הנילווה למסלול עונשי מיוחד זה, ולבצע את המוטל עליו על פי הוראות הממונים, בלא סטייה והפרה של הכללים...". רע"ב 426/06 נאסר חווא נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, החלטה מיום 12.03.2006).

כאמור, בנסיבות העניין, לא נפל פגם בהחלטת המשיב אשר הורה על הפסקת עבודות השירות שכן העותר לא עמד בתנאים ולא ריצה את עבודות השירות כנדרש, זאת למרות ההזדמנויות והאזהרות שניתנו לו. כמו כן, למרות הזמן הרב שחלף העותר ריצה ימים מעטים בלבד, במהלכם נעדר רבות מעבודות השירות, תוך הפרת תנאי עבודות השירות. על כן, ניתן לקבוע כי החלטת המשיב אינה סבירה בנסיבות העניין. ההחלטה התקבלה בהליך מנהלי תקין וראוי, לאחר שנשקלו כל השיקולים הנוגעים לעניין. למרבה הצער נראה כי הפריבילגיה של ריצוי מאסר בעבודות שירות אינה הולמת את העותר ואין מקום להתערב בהחלטה המנהלית נשוא העתירה.

בסיכומי של דבר, במקרה זה לא נפל פגם בהחלטת המשיב המצדיק התערבות של בית משפט. המשיב פעל כדין כאשר החליט על הפסקה מנהלית וכן העותר לא ביסס טענותיו כי נפל פגם בהליך השימוע. כמו כן, לא מצאתי כי קיימת הצדקה בנסיבות העניין לפעול לפנים משורת הדין, כמפורט לעיל.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, העתירה נדחית.

העותר יתייצב לרצות את יתרת עונשו בהתאם להחלטת המשיב בבימ"ר קישון ביום 19.2.23 עד השעה 09:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על העותר לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים:

074-7831077; 074-7831078. יוער כי הארכה שניתנה לו היא כדי לאפשר הליך של מיין מוקדם וכן כדי אפשר לו להסדיר את נושא הטיפול בילדיו בעת ריצוי המאסר.

ניתן היום, י"א שבט תשפ"ג, 0202 פברואר 2023, במעמד העותר וב"כ הצדדים.

רון שפירא, נשיא